C/2025/6688

15.12.2025 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Известие на Комисията относно тълкувателни насоки по отношение на членове 6 и 7 от Директива (ЕС) 2019/520 за оперативната съвместимост на електронни системи за пътно таксуване и за улесняване на трансграничния обмен на информация за неплащане на пътни такси в Съюза

(C/2025/6688)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Общ контекст

1. Оперативно съвместимите електронни системи за пътно таксуване, предоставяни чрез Европейската услуга за електронно пътно таксуване (ЕУЕПТ), допринасят за надеждни, лесни за ползване и икономически ефективни системи за пътно таксуване в Европейския съюз (ЕС). С Директива (ЕС) 2019/520 на Европейския парламент и на Съвета ([1]) се цели да се насърчи широкото внедряване на оперативно съвместими електронни системи за пътно таксуване и да се намалят разходите и тежестите, дължащи се на използването на различни системи за пътно таксуване в ЕС.

2. В съответствие с член 2, точка 6 от Директива (ЕС) 2019/520 „доставчик на ЕУЕПТ“ означава „субект, който [...] осигурява достъп до ЕУЕПТ на ползвател на ЕУЕПТ [и] прехвърля пътните такси към съответната структура, събираща пътна такса [...]“. На практика, и в съответствие с член 3, параграф 4 от Директива (ЕС) 2019/520, доставчикът на ЕУЕПТ предоставя на ползвателя на пътя оперативно съвместима бордова апаратура, позволяваща плащането на пътни такси при различните транспортни инфраструктури. Доставчикът на ЕУЕПТ събира пътни такси от името на структурата, събираща пътна такса, и ги прехвърля на тази структура, с което също така предоставя услуга на този икономически субект.

3. След като Директива (ЕС) 2019/520 започне да се прилага изцяло, ползвателите на пътя ще могат да плащат пътни такси в ЕС с един-единствен абонаментен договор чрез един-единствен доставчик и едно-единствено бордово устройство. Това не само ще има важно икономическо значение за ЕС, но и ще бъде от голяма полза за обществото, като ще намали административната тежест, времето, прекарано в чакане на опашки, и задръстванията по пътищата.

4. Правото на доставчиците на ЕУЕПТ да получават възнаграждение за електронните услуги за пътно таксуване, които предоставят на структурите, събиращи пътна такса, беше въведено с Директива (ЕС) 2019/520 и понастоящем се урежда от член 7 от същата директива.

5. В Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204 на Комисията ([2]) се предоставят подробни правила във връзка с реда и условията относно възнагражденията на доставчиците на ЕУЕПТ. По-специално в точка 1.2 от приложение II към посочения регламент за изпълнение са изброени елементите, които могат да се използват за определяне на променливото им възнаграждение.

6. Справедливото възнаграждение обаче, изплащано на доставчиците на ЕУЕПТ от структурите, събиращи пътна такса, породи спорове ([3]) през последните няколко години. В частност, възникналата вследствие на това несигурност на пазара създаде трудности за някои доставчици, по-специално за малки доставчици, при навлизането на пазара и извършването на стопанска дейност и възпрепятства развитието на конкуренцията, като изложи на риск въвеждането на оперативно съвместимо електронно пътно таксуване в ЕС. Поради това е целесъобразно Комисията да предостави насоки относно справедливото възнаграждение на доставчиците на ЕУЕПТ и да предложи формула за изчисляване на тяхното възнаграждение.

([1]) Директива (ЕС) 2019/520 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. за оперативната съвместимост на електронни системи за пътно таксуване и за улесняване на трансграничния обмен на информация за неплащане на пътни такси в Съюза (ОВ L 91, 29.3.2019 г., стр. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/520/oj), която трябваше да бъде транспонирана в националното законодателство на държавите членки до 19 октомври 2021 г.

([2]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204 на Комисията от 28 ноември 2019 г. относно подробните задължения на доставчиците на Европейската услуга за електронно пътно таксуване, минималното съдържание на заявлението за област на Европейската услуга за електронно пътно таксуване, електронните интерфейси, изискванията за съставните елементи на оперативната съвместимост и за отмяна на Решение 2009/750/ЕО (ОВ L 43, 17.2.2020 г., стр. 49, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/204/oj).

([3]) Разногласия между доставчиците на ЕУЕПТ и структурите, събиращи пътна такса, и национални процедури по медиация, предвидени в член 12 от Директива (ЕС) 2019/520.

7. За да се ориентира в сложната тема относно възнагражденията на ЕУЕПТ, Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“ на Европейската комисия проведе проучване ([4]) с помощта на външен консултант. В него се анализират съществуващите схеми и параметри на възнагражденията и се правят препоръки за справедлив модел за изчисляване на възнагражденията за ЕУЕПТ. Констатациите от това проучване са в основата на настоящите насоки.

1.2. **Цел на насоките**

8. С настоящите насоки се цели да се отговори на необходимостта от ясни и справедливи правила относно възнагражденията на доставчиците на ЕУЕПТ в сектора на електронното пътно таксуване, като се предоставят допълнителни обяснения и насоки за начина, по който Комисията тълкува членове 6 и 7 от Директива (ЕС) 2019/520. Органите на държавите членки, структурите, събиращи пътна такса, доставчиците на ЕУЕПТ и помирителните органи ([5]) се насърчават да използват тези насоки при определянето на методиката, правилата и равнището на възнаграждението за предоставянето на ЕУЕПТ. Те се насърчават също така да докладват на Комисията своя опит от прилагането на настоящите насоки, за да може Комисията да ги преразгледа на по-късен етап.

9. С настоящото известие на Комисията не се създават нови правила. Съдът на Европейския съюз има изключителното правомощие да тълкува правото на ЕС.

2. **СПРАВЕДЛИВО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА ЕУЕПТ**

10. Съгласно член 7, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/520 изплащането на възнаграждение на доставчиците на ЕУЕПТ от структурите, събиращи пътна такса, е право, което трябва да бъде законово гарантирано от държавите членки. В съображение 22 се изяснява също, че възнагражденията на доставчиците на ЕУЕПТ следва да бъдат справедливи.

11. В съответствие с член 2, точка 8 от Директива (ЕС) 2019/520 „област на ЕУЕПТ“ означава път, пътна мрежа, структура като мост, тунел или ферибот, където се събират пътни такси, като се използва електронна система за пътно таксуване.

12. Съществените права и задължения на доставчиците на ЕУЕПТ за всяка област на ЕУЕПТ се посочват в заявленията за област на ЕУЕПТ, които се разработват и поддържат от структурите, събиращи пътна такса, в съответствие с член 6, параграф 2 от Директива (ЕС) 2019/520. Списъкът на елементите, които задължително трябва да се съдържат в заявленията за област на ЕУЕПТ, е представен в приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204.

13. Заявленията за област следва да бъдат възможно най-точни, за да могат доставчиците на ЕУЕПТ да вземат добре информирани стопански решения, когато преценяват дали да предлагат услугите си на пазара. В заявлението за област, което трябва да се поддържа редовно от структурата, събираща пътна такса, трябва да са определени общите условия за доставчиците на ЕУЕПТ в съответствие с член 6, параграф 2 от Директива (ЕС) 2019/520. В заявлението за област следва да са посочени всички съответни услуги, които структурите, събиращи пътна такса, очакват от доставчиците на ЕУЕПТ, изброени в точка 16 от настоящите насоки. По подобен начин методиката относно възнагражденията на доставчиците на ЕУЕПТ трябва да бъде изцяло описана в търговските условия, посочени в заявлението за област, в съответствие с член 7, параграф 2, второ изречение във връзка със съображение 38 от Директива (ЕС) 2019/520 и с точка 1.2 от приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204. Като се има предвид основната роля на заявлението за област при определянето на съответните права и задължения на доставчиците на ЕУЕПТ и структурите, събиращи пътна такса, и с оглед на принципа на прозрачност, посочен в съображения 20 и 22 и член 7, параграф 2 от Директива (ЕС) 2019/520, договорите за предоставянето на ЕУЕПТ между доставчиците на ЕУЕПТ и структурите, събиращи пътна такса, не следва да съдържат значителни нови елементи, които не са посочени в заявлението за област. Това обаче не се прилага, ако договорът се оповестява публично заедно със заявлението за област.

([4]) Европейска комисия: Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“, Mobycon, Plan.ES и Rapp Trans, *Study on the remuneration of EETS (European Electronic Toll Service) – Analysis of existing remuneration schemes in the EU and relevant parameters for the remuneration of EETS [Проучване относно възнагражденията на ЕУЕПТ (Европейска услуга за електронно пътно таксуване) — Анализ на съществуващите схеми за възнаграждения в ЕС и съответните параметри за възнагражденията на ЕУЕПТ]*, Служба за публикации на Европейския съюз, 2025 г., https://data.europa.eu/doi/10.2832/1900355.

([5]) В съответствие с член 12, параграфи 2 и 3 от Директива (ЕС) 2019/520 помирителният орган трябва да гарантира, че всички документи, необходими за процедурата по медиация, са на негово разположение в срок от един месец след получаването на искане за намеса, и трябва да представи своето становище не по-късно от шест месеца след получаване на искането за намеса.

14. Обхватът на услугите, методиката относно възнагражденията и равнището на възнаграждението за доставчиците на ЕУЕПТ, посочени в заявлението за област, не следва да се променят, освен ако промените са в резултат на поддръжка, извършена от структурата, събираща пътна такса, както е посочено в точка 13 по-горе, или в резултат на ново или изменено национално законодателство или законодателство на Съюза. Когато промените в обхвата на услугите (включително в експлоатационните изисквания), произтичащи от ново или изменено национално законодателство или законодателство на Съюза, водят до допълнителни разходи за доставчиците на ЕУЕПТ, тези доставчици и структурите, събиращи пътна такса, следва да започнат диалог за адаптирането на равнището на възнагражденията за доставчиците на ЕУЕПТ.

15. За да се спазят разпоредбите на член 7, параграф 2, първо изречение от Директива (ЕС) 2019/520, е необходима прозрачна, недискриминационна и еднаква методика за определяне на възнаграждението на всички доставчици на ЕУЕПТ в дадена област на ЕУЕПТ. Тази методика следва да е валидна за разумен, предварително определен период от време. Съгласно второто изречение от посочения параграф тази методика трябва да бъде част от търговските условия, определени в публикуваното заявление за област. Това обаче не възпрепятства структурите, събиращи пътна такса, да използват съответните показатели за ефективност в отношенията си с доставчиците на ЕУЕПТ, което би могло да доведе до разлики в действителното им възнаграждение, доколкото тези показатели за ефективност са част от методиката и са постижими, прозрачни и недискриминационни.

16. На практика услугите, предоставяни от доставчиците на ЕУЕПТ, за които следва да се изплаща възнаграждение и които могат да се считат за част от общата стопанска структура на доставчик на ЕУЕПТ, могат да бъдат групирани, както следва:

а) „работа с клиенти“, включваща услуги, свързани с:

i) регистрацията на ползвателите и превозните средства на ЕУЕПТ;

ii) информация и подкрепа за клиентите, включително целенасочени маркетингови и комуникационни дейности, когато те бъдат специфицирани и поискани от структурата, събираща пътна такса;

iii) фактуриране на клиенти; както и

iv) управление на договорите с ползватели;

б) „работа със структури, събиращи пътна такса“, включваща услуги, свързани с:

i) управление на договори със структури, събиращи пътна такса;

ii) мониторинг и докладване по ключови показатели за ефективност;

iii) задачи, свързани с „годността за ползване“ съгласно определението в член 2, точка 14 от Директива (ЕС) 2019/520; както и

iv) прехвърляне на плащания на пътни такси;

в) „техническо управление“, включващо услуги, свързани с:

i) набавяне и сертифициране на хардуера за бордовата апаратура;

ii) разработване и поддръжка на софтуера за бордовата апаратура;

iii) техническата експлоатация и разпространение на бордовата апаратура;

iv) внедряване и експлоатация на хардуер и софтуер за бекофис системи; както и

v) внедряване на интерфейсите на структурата, събираща пътна такса;

г) услуги, свързани с правоприлагането, като например проектиране на системата, при поискване от структурата, събираща пътна такса, и заместващи или допълващи задачи, свързани с правоприлагането, които не се изпълняват от структурата, събираща пътна такса;

Възнаграждението за горепосочените услуги следва да включва разходите за „управление на дружеството“, свързани със:

i) човешки ресурси;

ii) счетоводство и данъци;

iii) правни услуги и други подобни услуги.

17. В съответствие с принципа на прозрачност, посочен в член 7, параграф 2 от Директива (ЕС) 2019/520, в заявлението за област следва също така ясно да се посочват услугите, които не се включват във възнаграждението, тъй като не се извършват от доставчика на ЕУЕПТ, например откриването на използване на платени пътища ([6]), когато то се извършва централно от структурата, събираща пътна такса.

18. В съответствие с член 7, параграф 3 от Директива (ЕС) 2019/520 в области с основен доставчик на услуги „методиката за изчисляване на възнаграждението на доставчиците на ЕУЕПТ [трябва да] следва същата структура като възнаграждението за подобни услуги, предоставяни от основния доставчик на услуги“. Това означава, че за сравними предоставяни услуги в методиката за изчисляване на възнаграждението на двата вида доставчици се използват едни и същи параметри (като брой километри, брой бордови апаратури). Това обаче не води непременно до еднакво равнище на възнаграждение за двата вида доставчици за едни и същи предоставени услуги.

19. Действително, съгласно член 7, параграф 3 от Директива (ЕС) 2019/520 равнището на възнаграждението на основния доставчик на услуги и това на доставчиците на ЕУЕПТ може да се различава, при условие че това е оправдано от елементите, изброени в букви а) и б) от същия параграф. Тези различия следва да бъдат подчертани и обяснени в заявлението за област на ЕУЕПТ в съответствие с принципа на прозрачност и както е посочено в точка 1.3 от приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204.

20. Член 7, параграф 3, буква а) от Директива (ЕС) 2019/520 позволява възнаграждението на доставчиците на ЕУЕПТ да се различава от възнаграждението на основния доставчик на услуги, когато това е оправдано от разходите за специфични изисквания и задължения, наложени на последния. Аналогично, ако задълженията и задачите на доставчиците на ЕУЕПТ надхвърлят тези на основния доставчик на услуги, доставчиците на ЕУЕПТ имат право да получават по-високо възнаграждение от това на основния доставчик на услуги.

21. Член 7, параграф 3, буква б) от Директива (ЕС) 2019/520 позволява на структурата, събираща пътна такса, да приспада фиксирани такси от възнаграждението на доставчиците на ЕУЕПТ въз основа на някои от направените от нея разходи. Комисията отбелязва, че тази разпоредба никога не е била използвана от структурите, събиращи пътна такса. ЕУЕПТ има за цел да се предостави услуга за пътно таксуване за ползвателите на пътя в целия Съюз и има множество ползи за ползвателите, както се посочва в точка 3 от настоящите насоки. Именно ползвателят на пътя е основният облагодетелстван от ЕУЕПТ, която директивата има за цел да насърчи. Поради това Комисията е на мнение, че (когато е целесъобразно) е за предпочитане разходите за експлоатация и поддръжка на система, отговаряща на изискванията на ЕУЕПТ, включително разходите за акредитация, направени от структурата, събираща пътна такса, да бъдат включени в пътната такса, която трябва да бъде заплащана от ползвателя на пътя.

22. В допълнение към услугите, предоставяни на структурата, събираща пътна такса, доставчиците на ЕУЕПТ предоставят, по-специално чрез използването на бордова апаратура, и услуги за ползвателите на пътищата, различни от събирането на пътни такси. Някои от произтичащите разходи са общи за двата вида услуги. В съответствие с принципа на прозрачност, при изчисляването на възнаграждението тези общи разходи следва да се съобщават от доставчиците на ЕУЕПТ на структурата, събираща пътна такса, така че да могат да се разпределят за всеки вид услуга въз основа на обичайните счетоводни практики по отношение на разходите.

23. Доставчиците на ЕУЕПТ трябва да се адаптират към изискванията на всяко заявление за област. Сложността на тази задача води до специфични разходи, които трябва да бъдат признати от структурата, събираща пътна такса. В същото време предоставянето на подобни услуги за ЕУЕПТ в различни области на пътно таксуване може да доведе до повишаване на ефективността на разходите. Структурата, събираща пътна такса, може да вземе предвид тези аспекти, когато определя възнаграждението на доставчика на ЕУЕПТ.

3. ФОРМУЛА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО НА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА ЕУЕПТ

24. Когато доставчиците на ЕУЕПТ предоставят услугите, посочени в точка 16 от настоящите насоки, възникват разходи, които могат да бъдат възмездени чрез различни видове такси (такса за потребител/дружество, такса за регистрирано превозно средство, такса за активна бордова апаратура, начислявана на дадено дружество, такса като процент от размера на събраните приходи от пътни такси, такса за брой обработени операции, годишна фиксирана такса). Тези такси заедно представляват общото възнаграждение на доставчиците на ЕУЕПТ.

([6]) Откриването на използване на платени пътища е услугата, при която системата обработва данните и реконструира маршрута на превозното средство, като дава възможност за проверка на маршрута и определяне на дължимата сума.

25. За целите на установяване на формула за изчисляване на възнаграждението на доставчиците на ЕУЕПТ таксите, посочени в точка 24 от настоящите насоки, могат да бъдат групирани в четирите основни категории, посочени по-долу:

а) *FixFee*: такса за заплащане на разходите за работни процеси или други разходи, които не са свързани с броя на операциите, общото изминато разстояние, броя на превозните средства или размера на събраните приходи от такси за изминато разстояние;

б) *Feetrx*: такса за използване на мрежата (мрежа с пътна такса), по-конкретно за броя операции или за изминатите километри;

в) *Feevehicle*: такса за броя обработени превозни средства или броя (активни) бордови апаратури за дадена област на пътно таксуване и тяхното управление. Тя може да се прилага и за броя на потребителите (физически лица и дружества);

г) *Feetoll*: процент от размера на приходите от пътни такси, събрани от доставчика на ЕУЕПТ. Тя може да се прилага и за изисквания, наложени от структурата, събираща пътна такса, във връзка с банковата гаранция, която трябва да бъде предоставена съгласно точка 1.1, буква в) от приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/204, или за разходи, свързани с кредитния рейтинг/общия риск при плащанията на ползвателя.

26. След като бъде определено, че за услугите за ЕУЕПТ, посочени в точка 16 от настоящите насоки, се заплаща възнаграждение, всяка от тях следва да бъде обхваната само в една категория такси. Следователно всяка категория такси, когато е уместно, може да обхваща няколко услуги за ЕУЕПТ, за които се заплаща възнаграждение ([7]). Категориите такси следва да се използват при изчисляването на възнаграждението въз основа на действителните услуги, предоставяни в дадена област на пътно таксуване, и на особеностите на всяка област. Следва също така да се определи времевата рамка за възнагражденията (годишна или месечна) и да се предостави ясно описание на всички категории такси за всяка област.

27. След като бъде определена стойността на различните категории такси, посочени в точка 25 от настоящите насоки, за определяне на възнаграждението може да се използва следната формула ([8]), адаптирана според спецификациите на всяка област:

$$EETS_{Rem} = FixFee + Fee_{trx} * No_{trx} + Fee_{vehicle} * No_{vehicle} + Fee_{toll} * Tollamount$$ ([9])

([7]) Например *Feevehicle* може да обхваща услуги, свързани с регистрацията на потребители и превозни средства, обслужване на клиенти, управление на договори и др.

([8]) За повече подробности относно използването на формулата вижте проучването, посочено в бележка под линия4.

([9]) *No trx* представлява броят на обработените операции или броят на километрите, изминати за определен период от време. *No vehicle* е броят превозни средства или бордови апаратури, отчетени за определен период от време. *Tollamount* е сумата на пътните такси във валутна стойност за всеки период от време (следва да се вземе предвид обработката на кредитираните или възстановените такси за изминат участък).